

 İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ TS EN ISO 9001:2015	T.C. İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ Diş Hekimliği Fakültesi	
	ORTODONTİ ANABİLİM DALI HASTA VE AİLE BİLGİLENDİRME FORMU-2 (SABİT ORTODONTİK TEDAVİ)	Dok. No: FR/234/005 İlk Yayın Tar.: 19.03.2019 Rev. No/Tar.: Sayfa: 1/4

ORT-2 (SABİT ORTODONTİK TEDAVİ)

Değerli Hastamız,

Sunduğumuz sağlık hizmetlerinden yararlanmak üzere kliniğimize başvurmuş bulunuyorsunuz. Bu belge bilgilendirilme haklarınızdan yararlanabilmenizi amaçlamaktadır.

➤ Sağlık durumunuz ve size gerçekleştirilebilecek tanı veya tedavi amaçlı girişimler konusunda, tüm seçenekler ile bu girişimlerin yarar ve muhtemel zararları konusunda anlayabileceğiniz şekilde bilgi alma hakkınız ve bir kopyası isteme hakkınız vardır. Bilgilendirme sonrası, sunulan tanı veya tedavi amaçlı girişimlerden birini seçerek size uygulanmasını kabul edebilirsiniz. Karar verebilmek için uygun zaman talep edebilirsiniz.

➤ Yasal ve tıbbi zorunluluk taşıyan durumlar dışında bilgilendirilmeyi reddedebilirsiniz. Yazılı bildirmek koşulu ile bilgi almama veya yerinize güvendiğiniz bir kimsenin bilgilendirilmesini talep etme hakkına sahipsiniz.

➤ Size önerilen tanı veya teşhis amaçlı girişimleri kabul etmediğinizi yazılı bir belge ile bildirmeniz gerekmektedir.

➤ Kliniğimizde verilen hizmetler ve bilgi formları ile ilgili detaylı bilgi için www.dis.ikc.edu.tr web sayfamızı ziyaret edebilirsiniz.

➤ 2013 Tarihli ve 28597 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) gereğince, 18 yaşını doldurmuş kişilerin ortodontik diş tedavilerine ilişkin giderler, kurumca **ödenmez** (2.4.1). Estetik amaçlı yapıldığı tespit edilen sağlık hizmetlerine ilişkin giderler kurumca **karşılanmaz** (2.2). Bu sebeple tedavi süreci içerisinde 18 yaşını dolduran hastaların ve estetik amaçlı tedavi yapılan hastaların kurumlarınca ödenmeyen tedavi giderleri hasta tarafından karşılanır.

➤ Ayrıca, SUT EK-2/Ç-1 Madde 8 gereğince ortodontik tedavide kullanılan braket ve ortodontik materyal hasta tarafından karşılanır.

➤ Hasta tedavi esnasında herhangi bir nedenle tedavi bitiminden önce tedaviyi sonlandırmak isteyebilir. Bu durumu 18 yaşından küçükler için hasta velisi yazılı olarak ifade etmek zorundadır ve oluşabilecek sorunları ve riskleri kabul ettiğini beyan etmektedir. Tedavisini kendi isteği ile sonlandıran hasta, ileriki dönemlerde tedaviye yeniden başlamak istediği durumda yeniden ücretlendirilecektir.

➤ Tedavimiz sırasında hekiminiz tarafından alınan mevcut tüm kayıtlar (fotoğraf, film, röntgen vb.) ile artan malzemeler kimlik bilgileriniz korunmak koşuluyla eğitimsel ve bilimsel amaçlı olarak kullanılabilir.

➤ Ortodontik tedaviler uzun süreli olduğu için uygulanan tedavinin şekline göre belirli aralıklarla kontrol randevularına gelmeniz gerekmektedir.

Aşağıda size verilen bilgileri dikkatlice okuyunuz. Daha detaylı bilgi istediğinizde veya bir yakınınızın da bilgilendirilmesini istediğinizde, lütfen sorunuz.

SABİT ORTODONTİK TEDAVİ

Sabit ortodontik tedavide dişlere yerleştirilen parçalar (braket) hasta tarafından çıkarılmayıp dişlerinizin üzerinde sabit kalmaktadır. Diş, çene ve yüz yapılarındaki bozuklukların düzeltilmesini sağlamak için sabit ortodontik aparatların yaklaşık 3 yıl boyunca kullanılması gerekmektedir. Sabit ortodontik tedaviler sayesinde hem estetik hem de çiğneme, ısırma gibi fonksiyonlarda düzelme meydana gelir. Tedavi süresi, mevcut bozukluğun şiddetine ve hasta uyumuna göre değişmektedir. Bazı hastalarda protez yapımı, dişeti düzeltimi gibi farklı tedavileri gerektiren ortodontik girişimler de gerekebilir. Ayrıca daha çok engelli hastalar, ağız sağlığı uzun süreli ortodontik tedaviden zarar görecektir hastalar vb. için önerilen ideal-kapsamlı tedavi yerine sadece şikâyete yönelik sınırlı ortodontik tedavi de yapılabilmektedir. Tedavi yapılmazsa sağlıklı çiğneme yapılamaz, çene eklemde problemler ortaya çıkabilir, dişlerdeki çapraşıklık artar, istenmeyen hareket ve alışkanlıklar gelişebilir. Tedavi, öğretim üyelerinin kontrolü altında uzmanlık ve doktora öğrencileri ile öğretim üyelerinin kendileri tarafından yapılmaktadır.

Sabit ortodontik tedaviler diş çekiminin yapılıp yapılmamasına göre çekimli ve çekimsiz olmak üzere 2' ye ayrılır.

 İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ TS EN ISO 9001:2015	T.C. İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ Diş Hekimliği Fakültesi	
	ORTODONTİ ANABİLİM DALI HASTA VE AİLE BİLGİLENDİRME FORMU-2 (SABİT ORTODONTİK TEDAVİ)	Dok. No: FR/234/005 İlk Yayın Tar.: 19.03.2019 Rev. No/Tar.: Sayfa: 2/4

a. Çekimsiz sabit ortodontik tedavi: Çapraşıklığın hafif ya da orta şiddetli olduğu vakalarda diş çekimi olmaksızın tedavi yapılabilmektedir. Bu tip tedavilerde çapraşıklığın giderilmesi için çeşitli yer kazanma yöntemleri (Dişlerden aşındırma yapılması, dişlerin dudak yönünde açılarının değiştirilmesi vb.) kullanılmaktadır.

b. Çekimli sabit ortodontik tedavi: Bazı durumlarda yer darlığı sorununun giderilmesi için alt ve/veya üst çenelerden bir veya birkaç daimi dişin çekilmesi gerekebilir. Diş çekimi ile elde edilen boşluklar diş dizisinin dışında duran dişlerin yerlerine alınması ile doldurulacaktır.

Her iki sabit tedavi şeklinde de gerekli olduğunda çene kemiğine yerleştirilen destek amaçlı vidalar, çeneyi genişleten vidalı aygıtlar, metal yaylar, lastik zincirler vb. kullanılabilir. Kimi zaman da (hasta tarafından takıp çıkarılması gereken ağız dışı aygıtların (enselik/yüz maskesi gibi aygıtlar) veya ağız içi/dışı lastik halkaların kullanılması gerekebilir. Bunların kullanımları ile ilgili talimatlara aynen uyulması gerekmektedir. 20 yaş dişlerinin çekimi, yumuşak doku anomalilerin tedavisi, gömük dişlerin üzerlerinin açılması gibi durumlarda ağız, diş ve çene cerrahları ile işbirliğine gidilir.

Tedaviniz sırasında hızlı üst çene genişletmesi gerekiyorsa: Hızlı üst çene genişletmesi üst çenenin yatay yönde gelişim yetersizliği gösterdiği vakalarda uygulanan bir tedavi protokolüdür. Hastanın üst çenesinden ölçü alınıp, ortasında yatay yöndeki genişlemeyi sağlayacak bir vidayla birlikte hazırlanan bir apareyin hastanın üst çenesine 3-6 ay sabitlenmesiyle bu işlem gerçekleştirilir. Üst çeneye yapıştırılan hızlı üst çene genişletme apareyinin ağızda bulunduğu süre zarfında hasta tarafından uyulması gereken talimatları vardır. Apareyin üst damağın arka bölgesinde bir vida konumlandırılmıştır ve doktorunuzun talimatlarına uygun olarak bu vida çevrilerek yatay genişleme sağlanacaktır. Aparey ağızda bulursa bile diş fırçalama gibi ağız bakımı alışkanlıklarının devam ettirilmesi önemlidir. Aksi takdirde apareyin altına kaçabilen besin kalıntıları nedeniyle ağız kokusu meydana gelebilir. Apareyin doktorun talimatlarına uygun olarak kullanılması hasta ve hasta yakınlarının sorumluluğundadır. Kontrol randevularına uyulmalıdır, bu randevuların aksatılması halinde meydana gelebilecek problemlerden hekiminiz sorumlu değildir. Vida aktifleştirilmesinin ilk günlerinde çenenin kemiksel bağlantılarındaki gerginliklerden dolayı ağrı hissedilmesi normaldir ve hafif ağrı kesiciler kullanılabilir. İlerleyen günlerde ağrı kaybolacaktır. Apareyin ağız içinde büyük bir hacim kaplaması nedeniyle yapıştırmayı takip eden ilk günlerde yeme-içme, yutkunma ve konuşma gibi fonksiyonların gerçekleştirilmesinde güçlükler ve yumuşak dokularda enflamasyonlar görülebilir. Bu fonksiyonlar ilerleyen günlerde normalleşecektir. Apareyin herhangi bir nedenle yerinden oynaması, çıkması gibi durumlarda zaman geçirmeden kliniğe başvurulmalıdır. Aparey ağızdan çıktığı ilk anda hasta apareyi hareketli kullanmalı vidayı çevirmeyi bırakmalıdır. Vidanın aktifleştirilmesini takiben çenenin yatay yöndeki genişlemesinin bir işareti olarak üst ön dişlerin arasında boşluklar meydana gelmesi normal bir durumdur.

Gömük dişiniz varsa: Çeşitli nedenlere bağlı olarak dişler çene kemiği içerisinde gömük kalabilmektedir. İlgili dişin yeri çeşitli değerlendirme yöntemleriyle (röntgen vb) belirlendikten sonra dişin konumuna göre cerrahi operasyonla sürdürülmesi planlanabilir. Bu durumda gömük dişin üzerine anestezi altında sürdürme apareyi adı verilen zincir şeklinde küçük aparatlar yerleştirilecektir. Gömük dişin sürdürülmesi işlemi her zaman başarılı olmayabilmektedir. Bu konuda hekim hastaya bilgi vermekte ve hasta bu olasılığı kabul ederek tedaviye başlamalıdır.

Ortodontik tedaviniz aktif ve pasif olmak (üzere iki dönemden oluşur ve anomalinin şiddetine bağlı olarak tedavi süresi değişebilir. Bu süre boyunca karşılaşılabilecek bazı sorunlar aşağıda sıralanmıştır. Bu sorunların üstesinden gelebilmek için tedavi kurallarına uyulması, randevulara düzenli olarak gelmesi ve hekiminizle işbirliği içinde olunması önemlidir. Sabit ortodontik tedavi sırasında oluşabilecek **problemler:**

1. Ağrı: Braketler ağıza ilk yapıştırıldığında ağız içindeki yumuşak dokularda (dudak, yanağın iç yüzeyi gibi) hassasiyet ve yaralar oluşturabilir. Bu hassasiyet zamanla ortadan kalkacaktır. Bu durumda her zaman kullandığımız ağrı kesiciyi alabilirsiniz. (Çocuklar daha önce çocuk doktorları tarafından önerilmiş ağrı kesicileri kullanabilirler.) Tellerinizde batan ve sizi rahatsız eden sivri çıkıntılar fark ederseniz bu bölgelere hekiminizin kullanımı konusunda sizi bilgilendireceği ortodontik mumu yerleştiriniz. Ayrıca randevularda tellerin aktivasyonu sonucu 1-2 gün dişlerde

 İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ TS EN ISO 9001:2015	T.C. İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ Diş Hekimliği Fakültesi	
	ORTODONTİ ANABİLİM DALI HASTA VE AİLE BİLGİLENDİRME FORMU-2 (SABİT ORTODONTİK TEDAVİ)	Dok. No: FR/234/005 İlk Yayın Tar.: 19.03.2019 Rev. No/Tar.: Sayfa: 3/4

hassasiyet ve ağrı olması normaldir. Bunun dışında devamlı ve artan bir ağrı durumunda ya da batan, vuran, acıtan bir problemle karşılaştığımızda hekiminize telefonla başvurunuz.

2. Ağız bakımı: Ortodontik tedavide ağız bakımı çok önemlidir. Dişlerinizin üzerine yapıştırılan braketler, gıda tutulumunu arttırmakta ve bunun neticesinde dişlerin üzerinde daha kolay bir şekilde yiyecek birikmektedir. Tedavi boyunca ağız temizliğine dikkat edilmez ve dişler düzenli bir şekilde fırçalanmazsa dişlerde renk değişiklikleri ve çürükler oluşabilmektedir. Ayrıca dişetlerinde büyüme, kanama ve iltihapla kendini gösteren ve kemik kaybına varabilen diş eti problemleri oluşabilmektedir. Bunlara ek olarak ağız kokusu şikâyetiyle karşılaşabilirsiniz. Hasta, dişlerini günde en az 3 kere dikkatlice fırçalamalıdır. Bunun için hasta, diş fırçasını okul, işyeri gibi yerlerde de yanında bulundurmalıdır.

Her fırçalamadan sonra dişlerinizin ve tellerinizin üzerinde yiyecek artıklarının kalıp kalmadığını kontrol ediniz. Braketlerin (Dişlere yapıştırılan parçalar) çevresini de fırçalamak gerektiği için özel ortodontik diş fırçaları ve ara yüz fırçaları kullanmanız gerekebilir. Eğer artıkları sadece diş fırçası ile uzaklaştırmanız mümkün olmuyorsa ara yüz fırçasını ve diş ipinizi kullanınız. Bu aşamada oluşan ve çok derin olmayan diş çürükleri ağrıya neden olmasa bile, ileride braket çevresinde *kalıcı renklenmelere* neden olur. Bu durum estetiği olumsuz yönde etkileyecektir.

Ortodontik tedavi boyunca dişlerin temizliğinden ve hijyen eksikliğine bağlı olarak gelişebilecek problemlerden hastanın kendisi ve ebeveyni sorumludur. Bazı hassas bünyelerde kızarıklık, döküntü, şişlik gibi alerjik reaksiyonlar ağızda veya vücutta görülebilir. Böyle bir durumla karşılaştığımızda en kısa sürede hekiminize ulaşmanız gerekmektedir.

3. Sakınılması gereken gıda maddeleri: Sabit tedavi boyunca hekiminiz sizden bir takım gıdalardan uzak durmanızı isteyebilir. Asidik gazlı içecekler, dişlerin çürümesini kolaylaştırmakta ve renk değişikliğine neden olmaktadır. Ayrıca dişlere yapıştırılan parçaların kopmasına da yol açabilirler. Erik, fındık, ceviz gibi sert yiyecekler ve sakız gibi yapışkan maddeler de braketlerin kırılmasına ve kopmasına neden olmaktadır. Tedavi boyunca bu gibi gıdalardan uzak durmanız tedavinin seyri bakımından çok önemlidir. Ön dişlerinizle yumuşak veya sert hiçbir gıdayı (sandviç, hamburger, tost, haşlanmış mısır, meyve çeşitleri vs.) ısırarak yemeyiniz. Yiyecekleri elinizle kopararak veya çatal-bıçak yardımıyla bölerek küçük lokmalar halinde yiyiniz. Meyvelerinizi soyarak ve bölerek küçük lokmalar halinde tüketiniz. Cips gibi gıdaları yemeyiniz, eğer kesinlikle yemek istiyorsanız cipsleri önce toz haline getirip sonra kaşık yardımı ile tüketiniz. Sert gıdalardan (ekmek kabuğu, kızarmış ekmek, patlamış mısır, vs.) uzak durunuz. Yapışkan gıdalar (karamel, yapışkan şekerler, vs.) tüketmeyiniz. Doktorunuz önermedikçe sakız çiğnemeyiniz. Zeytin, kiraz, yeşil erik gibi yemişlerin öncelikle dışarıda çekirdeğini çıkarıp sonra tüketiniz. Asitli ve şekerli içecekleri (Kola, Fanta, Sprite, Icetea, Enerji içeceği vb.) tüketmeyiniz. Bu içecekler dişlerde lekelenme ve çürüklere neden olmaktadır.

4. Hastanın uyumu: Sabit tedavide tedavinin devamlılığında hasta birebir sorumludur. Hekiminiz sizden tedavinin değişik zamanlarında takılıp çıkarılabilen birtakım yardımcı ortodontik cihaz ve elemanların (çene içi, çeneler arası lastik gibi) kullanımını isteyebilir. Bu durumda hekiminizle işbirliği içinde olmanız ve sizden isteneni yapmanız tedaviyi kolaylaştıracak ve kısaltacaktır. Bu konuda hekiminize yardımcı olmazsanız tedavinin ilerlememesinden ve herhangi bir gelişme kaydedilememesinden hekiminiz sorumlu değildir. Tedavinin ilerleyişi sırasında ortaya çıkabilecek sorun ve problemler katılımcının/hastanın kendisine ya da ebeveyni/sorumlusuna anlatılacaktır. Tellerin kopmamasına ve braketlerin kırılmamasına çok dikkat ediniz. Braket veya tellerin kopması/kırılması tedavinizi olumsuz olarak etkilemektedir. Eğer bu durum çok sık oluyorsa tedavinize son verilebilir.

Randevunuza gelirken kırılan ya da düşen parçayı da yanınızda getiriniz. Kurumun kaynaklarının boş yere kullanılmasını önlemek ve sırada bekleyen diğer hastaların tedavi haklarını engellemek için sık sık braketlerini koparan, randevularına gelmeyen veya geç gelen, apareylerini (hasta tarafından takılıp çıkarılan parçalar) istenildiği gibi kullanmayan hastaların tedavilerine danışman öğretim üyesinin onayıyla son verilebilir.

Vakanın durumuna göre 2-6 haftalık aralarla randevu verilir. Randevu tarih ve saatlerinize düzenli olarak zamanında gelmeye özen gösteriniz. Size verilen randevu tarihinde veya saatinde gelemeyecekseniz lütfen en geç 1 gün önceden

 İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ TS EN ISO 9001:2015	T.C. İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ Diş Hekimliği Fakültesi	
	ORTODONTİ ANABİLİM DALI HASTA VE AİLE BİLGİLENDİRME FORMU-2 (SABİT ORTODONTİK TEDAVİ)	Dok. No: FR/234/005 İlk Yayın Tar.: 19.03.2019 Rev. No/Tar.: Sayfa: 4/4

doktorunuza ulaşıp randevunuzu değiştiriniz. Randevularınızda meydana gelecek aksaklıklar tedavinizi olumsuz etkilemektedir. Randevularınıza gelirken mutlaka diş fırçasını ve diş macununuzu ve tüm ortodontik apareylerinizi yanınızda getiriniz. Doktorunuzu beklerken lütfen dişlerinizi fırçalayınız.

Dişlerin biçim-boyut-konumlarındaki çeşitlilik, küçük dişler, eksik dişler veya anormal konumlanmış dişler nedeniyle ideal tedavi sonucuna (ör. çekim boşluklarının tamamen kapatılması) ulaşılamayabilir. Bazen düzeltilen dişlerin dişetine yakın aralarında boşluklar görülebilmektedir. Bunlar için estetik dolgular, kron-köprü restorasyonları veya periodontal tedavi gibi destek tedaviler gerekebilir.

Tedavi sırasında bazı hassas bünyeli hastalarda, ortodontik tedavide kullanılan materyallere karşı alerjik reaksiyonlar

görülebilir. Böyle bir sorunla karşılaştığınızda en kısa sürede kliniğimize haber vermeniz gerekir. Bu durumda tedavi planında değişiklik yapılması veya tedavinin durdurulması gerekebilir.

5. Ortodontik tedavi sonrası: Her ortodontik tedavinin sonunda, dişlerde hareket etme ve tedavinin başındaki ilk konumuna geri dönme eğilimi söz konusudur. Bu nedenle aktif ortodontik tedavi biter bitmez pasif ortodontik tedavi olan "pekiştirme tedavisi"ne başlanmaktadır. Takıp çıkarılabilen pekiştirme aygıtının ise hekimin talimatlarına uygun olarak kullanılması tedavi sonucunun kalıcılığı açısından çok önemlidir. Takıp çıkartılan pekiştirme apareylerinin hekim tavsiyesine uyulmadan kullanılması sonucu dişlerin eski durumuna gelmesi kaçınılmazdır. Pekiştirme tedavisinin eksik uygulanması sonucu bozulan dişler ve ilişkiler yeniden bir ortodontik tedavi gerektirebilir. Bu durum tekrar ücretlendirilmeyi gerektirir.

Bu tedavide ya dişlerin iç tarafına sabit olarak bir tel yapıştırılır ya da hastanın takıp çıkarabileceği bir pekiştirme aygıtı kullanılır. Takıp çıkarılabilen aygıtın hekimin talimatlarına uygun olarak kullanılması tedavi sonucunun kalıcılığı açısından çok önemlidir. Sabit tedavi bitiminde elde edilen düzelmenin korunması amacıyla kullanılması gereken hareketli apareyler hekiminizin önerileri doğrultusunda kullanılmazsa dişlerde ve çene ilişkilerinde bozulmalar meydana gelebilir. Yine de sabit tedavi bitiminde çeşitli nedenlere bağlı olarak bir miktar geriye dönüşlerin olması doğaldır. Bu durumu en aza indirmek için hekiminiz elinden gelen çabayı gösterecektir. Yukarıda anlatılan ve hekiminiz tarafından size önerilecek tedavi seçenekleri için ayrıca hasta onam formu imzalamanız gerekmektedir.

Ortodontik tedavinin bitimini takiben ilerleyen dönemlerde de, çeşitli durumlarda dişlerin kapanışı olumsuz olarak etkilenebilir. Bu durumlara örnek olarak dişlerin, çenelerin ve dilin boyutunu belirleyen genetik etkiler; büyüme veya gelişimsel değişimler; ağız solunumu yapılması; dil itimi, parmak emme gibi ağız alışkanlıklarının devam etmesi, 20 yaş dişlerinin uygun olmayan çıkış baskıları verilebilir. Bunlar ortodontistin kontrolü dışında gelişebilen durumlardır ve ilave tedaviler gerektirebilir.

Sabit pekiştirme aygıtları (ön dişlerin arkasına yapıştırılan teller) erişkinlerde minimum 2 sene, büyümekte olan hastalarda büyüme ve gelişim bitene kadar kullanılmalı ve ömür boyu taşınması tavsiye edilmektedir. Pekiştirme aygıtlarının talimatlara uygun kullanılmaması, kırılması veya kaybolması durumunda oluşacak çapaşıklık ve bozulmalardan hasta sorumludur.